

Öğrenen Okulla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Examination of Postgraduate Theses About the School of Study

ÖZET

Bilgi ve teknoloji ile birlikte çok hızlı gelişen ve değişen toplumlar ve bu toplumları oluşturan insanlar, var etmeye çalıştıkları bu düzeni ayakta tutabilmek için gelişime uyum sağlayarak, öğrenme temelli bir süreç ortaya koymuşlardır. Toplumsal bir varlık olan ve yalnız yaşayamayan insanlar, bir araya gelerek grup ve örgütleri oluşturmaktadır. Gelişme ve yeniliğe açık, değişimin sürekliliğini benimsemiş kişilerden oluşan kurumlar toplumu hep ileriye taşımaktadır. Öğrenen okul, tüm paydaşların işbirliği ve bütünlük çerçevesinde kurum öğrenmesinden sorumlu olduğu bir yapıdır. Tüm eğitim paydaşlarının kendilerini sürekli geliştirdiği, işbirliği içerisinde yeni öğrenmelerin sağlandığı, okulun vizyon ve misyonunu sağlamak için yeni ve kaliteli yolların ortaya çıktığı kurumlardır. Bu çalışmanın amacı, öğrenen okullar konusundaki lisansüstü tezlerin, belirlenen bazı değişkenler aracılığıyla incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde yer alan 24 adet lisansüstü eğitim tezi analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, Türkiye’de 2003 ile 2023 yılları arasında Öğrenen okullar konusunda en fazla tez, 2022 yılında yazılmıştır. Konu ile ilgili 18 ayrı üniversitede tez çalışması yapılmış, en fazla Marmara Üniversitesi’nde üretilmiştir. İncelenen çalışmalarda, çalışma grubu en çok öğretmenlerden oluşmuştur. Araştırma kapsamında incelenen tezlerin çoğunda nicel yöntem ve tarama deseni kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, son yıllarda öğrenen okullarla ilgili çalışmaların artmasına rağmen, daha fazla özgün çalışmalara ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenen Okul, Lisansüstü Tez, Doküman İncelemesi.

ABSTRACT

Societies that rapidly evolve and change with information and technology, along with the individuals comprising these societies, have established a learning-based process to sustain the order they seek to create. Humans, being social beings and unable to live alone, come together to form groups and organizations. Institutions consisting of individuals open to development and innovation, embracing the continuity of change, always propel society forward. A learning school is a structure where all stakeholders are responsible for institutional learning within the framework of collaboration and integrity. These are institutions where all education stakeholders continuously improve themselves, foster collaborative learning, and discover new and quality ways to uphold the school's vision and mission. The purpose of this study is to examine postgraduate theses on learning schools through certain variables. Qualitative research method was used in the study. In the research, 24 postgraduate education theses located in the Higher Education Council Thesis Center were analyzed. According to the research findings, the highest number of theses on learning schools in Turkey was written in 2022 between 2003 and 2023. Thesis studies were conducted in 18 different universities on the subject, with the highest number produced at Marmara University. In the examined studies, the study group mostly consisted of teachers. Quantitative method and survey design were mostly used in the theses examined within the scope of the research. As a result of the research, it emerged that despite the increasing number of studies on learning schools in recent years, there is a need for more original studies.

Keywords: Learning School, Postgraduate Thesis, Document Analysis.

GİRİŞ

Bilgi ve teknoloji ile birlikte çok hızlı gelişen ve değişen toplumlar ve bu toplumları oluşturan insanlar, var etmeye çalıştıkları bu düzeni ayakta tutabilmek için gelişime uyum sağlayarak, öğrenme temelli bir süreç ortaya koymuşlardır. Toplumsal bir varlık olan ve yalnız yaşayamayan insanlar, bir araya gelerek grup ve örgütleri oluşturmaktadır. Doğduğu andan itibaren keşfetmeye ve gelişmeye açık olan insanların oluşturduğu örgütlerde değişik seviyelerde ve oranlarda öğrenmeler meydana gelmektedir. Bilginin hızlı gelişmesi ve sürekli değişmesi, var olan bilginin eskিয়েক yenilenme isteğinde olması, bireylerin her yönden her alanda kendilerini geliştirme zorunluluğunda olması, hayat boyu öğrenmeyi de ön plana çıkarmaktadır (Samancı & Ocakçı, 2017:712). Günümüzde örgütler var olan güçlerini artırmak ve performanslarını korumak, değerlendirmeler yapmak amacıyla sürekli öğrenme merkezli çalışmaktadırlar (Acar, 2022:1). Tüm evrende meydana gelen gelişmeler ülkemizde de kendini göstermiş, her alanda oluşan değişimler iktisat, eğitim alanlarında da yaşanmıştır. Bu gelişmeler geleneksel okulları geride bırakarak “Öğrenen Okul” kavramını ön plana çıkarmıştır. Zamanımızda her şeyin seriye bağlanmasıyla birlikte okullarda da üreten, sorgulayan, araştıran, gelişmelere açık bir eğitim sistemi ve ürünün ortaya çıkması amaçlanmaktadır. Öğrenen okullarla birlikte öğrenen örgütlerde de kişinin kendi gelişimini sağlamak için sınırları zorlaması, öğrenmeyi öğrenmesi ve bağlı olduğu kurumun yapı ve çalışma disiplini ile gelişmelere paralel

Ferihan Gül¹
Seyithan Demirdağ²

How to Cite This Article

Gül, F. & Demirdağ, S. (2024). “Öğrenen Okulla İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi”, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 10(3):454-464. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11391265>

Arrival: 12 April 2024
Published: 29 May 2024

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Zonguldak, Türkiye.

² Doç.Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Zonguldak, Türkiye.

gitmesi sağlanmaktadır. 1990'lı yıllarda kendini gösteren öğrenen örgüt tanımı zamanla gelişim göstermiştir. Örgütün sürekli kendini yenileyerek, bilgiyi üreterek ön planda kalmasını içeren bu tanım işbirlikli öğrenme temelli bir kurum şeklindedir (Kızıloğlu, 2023:1).

Öğrenen örgütleri diğer örgütlerden ayıran özellik, öğrenen örgütlerdeki bireylerin bütün olarak çalışmanın her alanında iş bütünlüğü içerisinde öğrenmesidir. Öğrenme için ayrıca bir vakit ayırmamaktadır. Bu yapıyla organizasyonlarda olumlu yönde değişme, çalışma veriminin ve kalitesinin artması, sorunlara özgün ve yaratıcı yaklaşım, vizyon ve değer oluşturma, geliştirme süreçlerinin kaliteli hale gelmesini sağlamaktadır (Bozkaya, 2023:2). Öğrenen örgütlerle ilgili olarak yapılan alan yazın çalışmalara bakıldığında örgüt içinde meydana gelen gelişmeler örgüt kültürü misyonu, örgüt iklimi, örgütün bakış açısı, örgütün büyüklüğü, örgütün gelişim ve değişime karşı yorumu, öğrenen örgütlerle ilgili zorlukları içermektedir. Öğrenen örgütler bazen ne kadar emek verirse versin sonuç hep olumsuz olmaktadır. Öğrenen örgüt olmanın önündeki birçok zorluklar; *sorumluluk üstlenmeme, hataları kabul etmeme, pozisyona takılıp kalma, deneyimli öğrenme hayali, olaylara yoğunlaşma* gibi konularda yetersiz kaldıkları ortaya çıkmaktadır. Bu konulardaki yetersizlik, öğrenen örgütlerin amaçlarına ulaşmalarını engellemektedir (Boztepe, 2007:49). Öğrenen okul yapısına sahip olmak ile kurumların öğrenen organizasyon yapısına sahip olamamasının sebepleri arasında okulların yeterli seviyede ürünü ortaya çıkaramaması, kurumların öğrenen örgüt özelliği için çabalamamaları ya da, öğrenen kurum için neler yapmaları gerektiği konusunda bilgi sahibi olamamalarından kaynaklanmaktadır. Bu amaç için okul paydaşları süreklilik arz ederek ve bir bütün olarak bunu sağlayabilmektedir. Okulların etkili ve verimli toplumlar için “öğrenen okul, öğrenen kurum” yapısına ihtiyaçları vardır (Çetin & Subaşı, 2014:268).

Okullar toplumların geleceklerine yön veren kurumlar olduğu için okulların gelişimi ve değişimi toplumlar için kıymetlidir. Okullara dinamik yapıyı kazandıran ve gelişimlere duyarlılık kazanması öğrenen örgüt yapısını var etmesiyle mümkündür. Okul yönetici gurubunun okulun, kültürel alt yapısını oluşturması ve güçlendirmesi öğrenmeden etkilenen gruplar için çok önemli bir faktördür. Çünkü öğrenen örgüt olan okulların bu özelliğinin kazanılmasında öğretmenlerin bilgiyi öğreten değil; öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerine yol gösterici olması bu yapı için çok önemlidir. Bu şekilde tüm eğitim paydaşları fedakârlıklarıyla öğrenen örgüt temellerinin atılmasında yardımcı olmaktadır. Ana görevi etkin ve kaliteli bir eğitim öğretim hizmeti vermek olan okullarda, önemli problem, eğitim ve öğretim dengesinin kurulamamasıdır. Günümüz okulları öğretime daha çok odaklanmakta, eğitim kavramı ve faaliyetlerini ihmal etmektedir. Öğrenen örgüt olmak için hem bilgi, hem de kültür, değer ve felsefe yapısının da ihmal edilmemesi gerekmektedir (Tuna, 2014:20). Teknolojik yenilikler ve değişiklikler, eğitim ortamlarının da sisteminde değişikliğini mecburi kılmakta ve değişimin merkezi haline getirmektedir. Sadece kurumu değil, kurumu oluşturan personellerin de bu değişimden işbirlikli ve bütüncül halde nasibini almalarına sebep olmaktadır. Aksi takdirde öğrenen kurum yapısının sağlanmaması durumunda, bilgi toplumunun meyvelerinden öğrencelerin gereksinimini karşılayamamasına, geleneksel özelliğın dışına çıkamamaya, orijinal ve yaratıcı fikirlerin ortaya çıkacağı ortamların oluşmaması hali hâsıl olmaktadır. Kişilerin veya personellerin kendini sürekli yenileme ve geliştirme isteği ve faaliyeti, bireyin performans ve çalışma arzusunu artıracak, kurumun etkinlikleri yüksek seviyede ve kalitede meydana gelecektir. Her şeyin çok hızlı geliştiği ve değiştiği günümüzde öğretmenler, bilginin önemini kavramakta, onu elde etme ve öğrencilerini yönlendirme konusunda ona göre davranmaktadır (İ. Kösterelioğlu & M. Kösterioğlu, 2008:244). Öğrenmenin öğrenilmesi, her bireyin kendi öğrenmesinden sorumlu olması, sadece öğrenen okulların değil, toplumu oluşturan tüm kurumların ve örgütlerin de, çalışma felsefesini oluşturmaktadır. Öğrenen örgütlerin, kurum, vizyon ve misyonlarını, örgütleri oluşturan tüm iş görenlerin öğrenme sorumluluğunu kazanarak, kurum kalite ve veriminden üzerilerine düşen görevleri en üst seviyede gerçekleştirme amacını taşımaktadır. Örgütlerin içindeki yenilikçi bireyler, örgütün ve toplumun içindeki dinamik yapısını oluşturmaktadır. Meydana gelen evrensel yeniliklerin, örgüt kültür ve normları çerçevesinde, kurumca özüm senerek örgüt geneline yayılması, örgütün geleceğini başarıyla oluşturmasında önem arz etmektedir. Durağan değil dinamik, sabit değil hareketli kurum, gelişmelere açık yapıyı güçlendirmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Öğrenme, bireyin olgunlaşma düzeyine göre, çevresi ile olan etkileşimi sonucunda yeni davranışlar kazanması veya eski davranışlarını değiştirme sürecidir. Öğrenme bir süreçtir ve tekrar ile yaşantılar sonucu ortaya çıkmaktadır. Öğrenmenin olabilmesi için sürekliliğın olması gerekir. Öğrenme, seviyelerine göre üç'e ayrılmaktadır. *Bireysel öğrenme*; kurum öğrenme ve başarısı, kurumu oluşturan bireylerin öğrenme ve başarısına dayanmaktadır. Bireysel öğrenmenin hızlı ve verimli olması, takım ruhu çerçevesinde çalışılmasıyla, kurumun öğrenme ve başarısını olumlu etkilemektedir. Gelişen hızlı teknoloji ve farklı öğrenme stratejileri ile bireysel öğrenmeler en üst seviyeye çıkarılabilmektedir. *Grup düzeyinde öğrenme*; grupların işbirlikli öğrenmeleri, birlikte sorunlara çözüm bulmaya çalışıp yeni fikirler üretmeleri bu öğrenme çeşidinin içinde bulunmaktadır. Grubu oluşturan tüm iş görenlerin tecrübelerini birbirleriyle paylaşmalarıyla grup düzeyinde öğrenme daha başarılı olmaktadır. *Örgütsel öğrenme* ise

kurumun önceki deneyimleri ve sahip olduğu verilerin birleştirilmesiyle oluşan, bireylerin uyumu sonunda meydana gelen başarının örgütün başarısını temsil eden bir öğrenme çeşidini oluşturmaktadır. Örgütsel öğrenme, kurumun etkililiğini, verimini ve sürekliliğini oluşturmaktadır (Tan, 2014:189-190). Örgütsel öğrenmede, örgütün yapısı ve işleyişinin örgütün sahip olduğu kültürünü ve gücünü analiz ederek, farkına vararak, bu alanları örgütün yararına kullanması önemlidir. Örgütsel öğrenmede, kurumların iş görenlerinin bilgi ve yetenekleri en üst seviyede geliştirilerek kurum başarısının artmasının sağlanması önemlidir. Örgütün öğrenmesinin gerçekleştirilmesi sistemli bir süreci ifade etmektedir (Demirel & Tohum, 2018:279). Örgütsel öğrenme, verimli, kaliteli bir örgüt performansıyla meydana gelmektedir. Kurumun dinamik, yenilikçi, öğrenmeye açık, var olan yetkinliklerini geliştirici yapısı, rekabet gücü ve anlayışı, kurumun etkililiğini yükseltmektedir. Bireysel değil grup, takım çalışmasıyla işbirlikli uyum çalışmaları örgütün organizasyonu ve ritüellerini daha başarılı hale getirmektedir. Bu ise, iş görenlere motivasyon ve verimlilik olarak geri dönmektedir (Başar, 2022:632). Kurumlar ya da bireyler sadece elde ettikleri başarılarından değil, başarısızlıklarından da ders alarak öğrenmeyi gerçekleştirmektedirler. Bireyler bilgiye ulaşabilir ama sahip olunan bilgiyi yönetmek, güce aittir. Bilgileri analiz ederek, kullanılabilir hale getirmek emek istemektedir. Bu sebeple var olan hedefleri gerçekleştirmek için zaman harcama ve çaba sarf etme davranışları sergilenmektedir. Öğrenmeler, tecrübe ve deneyimlerle oluşmaktadır (Başar, 2022:622).

Bireylerin yaşamlarını devam ettirebilmek amacıyla ihtiyaç duydukları hal ve hareketler öğrenilerek kazanılmaktadır. Bu öğrenme *dolaylı ya da doğrudan* olmaktadır. Öğrenme, hayat boyu devam eden bir süreçtir. Öğrenmede istenilen amaca ulaşmak ve başarı sağlamak amacıyla meydana gelen değişim ve gelişime ayak uydurma zorunluluğu vardır. Öğrenmede yaşantılarla elde edilen bilgi ve beceriler sürekli ve kalıcı olduğu sürece başarı sağlanmaktadır. Öğrenme; *anlık, kazara ve planlı* olmak üzere çeşitlere ayrılır. “*Anlık öğrenmede; öğrenme daima, az ya da çok vardır. Kazara öğrenme; beklenmedik bir anda gerçekleşen olumlu ya da olumsuz öğrenmelerden oluşmaktadır. Planlı öğrenme ise; bilinçli yapılan öğrenmedir ve sonuç istenildiği*” gibi olmaktadır” (Boztepe, 2007:5).

Öğrenme, bireyin yaşadığı olaylar ve geçirdiği tecrübeler sonucunda meydana gelen davranış değişikliğidir. Öğrenme oluşumu, önce bireyin içinde meydana gelir. Bu sebeple öğrenmenin oluşumu hemen görülemeyebilir. Birey bilerek ve isteyerek kalıcı öğrenmesini davranışlarına yansıttığında, öğrenme sonucu gözlenmektedir. Sahip olduğu bilgileri içselleştiren insanlar, bu bilgileri çevreden gelen tepkilere cevap vererek sunmaktadır. Birey ve çevre arasındaki bu interaksiyon öğrenmeye süreklilik kazandırmaktadır (Banoğlu & Peker, 2012:72). Öğrenmenin ne demek olduğu ve gelişim sürecinde nasıl bir yol izlediği konusu uzun seneler önem arz etmiş ve öğrenme ile ilgili araştırmalar *Psikoloji ve Eğitim Biliminde* mühim bir konu olarak görülmüştür. Öğrenme konusunda, “algısal öğrenmeciler” haricinde “uyarıcı-tepkici kuramcılar” etkisinde kalmıştır. Uyarıcı-tepkici kuram; 1960’lı yılların sonuna kadar etkisini göstermiştir. Davranışçılar, gözlemlenemeyeni önemsemedikleri için soyut olan ve karmaşık yapıya zihinsel aşamalarda açıklamalarda bulunamadıkları için 1970’li yıllardan sonra etkileri azalmıştır. Bu süreçten sonra, sunuş yoluyla öğrenme ve problem çözme gibi daha karışık öğrenme yöntemlerinin etkileri görünmeye başlamıştır (Ensari, 1998:97). Tüm canlıların doğduğu andan itibaren yaşam şartları çerçevesinde çevreye uyum ve devamlılık sağlamak amacıyla yaptığı zaruret durumudur. Yaşadıkça kazandığı tecrübeler bireyi tüm yönleriyle geliştirmektedir. Öğrenilen olayın davranışlara yansıtılması ve karşılaşılan durumlar karşısında kullanılması önemlidir. Öğrenme bireyin duygusal ve zihinsel olarak kazanmış olduğu deneyimleri, karşılaştığı farklı olaylarda kullanma şeklidir. Bilgi edinmek öğrenme kavramından farklıdır. Birey, farklı kaynakları kullanarak verilere ulaşabilir, sahip olabilir ancak öğrenilen bilgi yaşam şartlarında kullanılarak sürekli davranış şekli ya da alışkanlık haline gelmesi gerekmektedir (Kara, 2019:8). “*Yaşantılar sonucunda ürünün ortaya çıkması, kalıcı izli olması, davranışlarda büyük değişimler olması, öğrenilenlerin belirli bir zaman devam etmesi öğrenmede önemli olan bazı noktalardır*” (Şen, 2019:11).

Öğrenme sonucunda sadece istenilen değil, istenilmeyen davranışlarda meydana gelmektedir. Burada eğitimeye düşen görev, istedik davranışların pekiştirilmesi; İstenilmeyen davranışların ise görmezden gelinerek sönmeye bırakılmasıdır. Kalıcı izli davranış değişikliği denilirken, öğrenme sonucunda elde edilen bilgilerin belirli bir süre unutulmamasıdır. Unutulduğu takdirde bilgi ya kısa süreli belleğe kaydedilip belli bir süre sonra silinmektedir ya da, ezber bilgi halinde kaydedilmektedir. Bu ise kısa süre sonra unutulmasına sebep olmaktadır. Bunun aksi, öğrenmede karşılıklı etkileşimle ve devamlı olmasını sağlamaktır. Bilinçli öğrenme ile birey, sahip olduğu bilgileri farklı davranış ve olaylarda sürekli kullanması, öğrenmenin üzerinde bireyin dikkat ve çabasını göstermektedir (Şen, 2019:12).

Belirli bir amaç için, bir araya gelen grup üyelerinin sadece bilgi elde etmesi değil, sahip olunan bilgiyi grupça özümsemeyi ve içselleşmeyi ifade etmektedir. Elde edilen bilgi ve tecrübeleri örgütün gelişimi ve geleceği için kullanılması gerekmektedir (Kızıloğlu, 2023:8). Örgüt başarısı için iyi bir örgüt yapısına sahip olunmalıdır. Örgüt yapısı aktif kullanılan teknoloji yatkınlığı ile doğru orantılıdır. Teknoloji yatkınlığı ne kadar fazla ve kullanım oranı artarsa, başarı da o denli artmaktadır. Teknoloji örgütün etkin performansını etkilemektedir (Acar, 2022:4). Örgütler

sahip oldukları kurum kültürü ve kurum yapısındaki sorunlara odaklanarak, bunlara çözüm yolları bularak; iç ve dış ortamdaki hareketliliklere tepkiler vererek, gerekli değişim sağlandığı takdirde kurumsal öğrenme gerçekleşmektedir. Bu sebeple örgütsel öğrenmenin ana unsuru zihin değişikliği ya da düşünce farklılığından oluşmaktadır (Banoğlu & Peker, 2012:72-73). Örgütsel öğrenme, örgütü oluşturan bireylerin beraber başarımlar elde etme sürecini ifade etmektedir. Kurumlar, sahip oldukları kişilerin düşünüş biçimlerine göre işlemektedir. Öğrenen örgütler, başarılı bir değişim ve gelişim göstermek için örgütsel öğrenmelerle problemlere çözüm bulmakta, yeni düşüncelerle örgüte kendi kendine yeterli hale getirmektedir. Yeni kurum anlayışında örgütsel öğrenme kültürüne dayalı kurum kültürü benimsenmektedir. Öğrenme destekli eğitim ortamların oluşturulması ve bilginin elde edilip, kullanılıp, değerlendirmeler yapılmasıyla okul kültürünün öğrenme destekli olması ve örgütün başarılarının geleceğe taşınmasında örgüt paydaşlarının da önemi bulunmaktadır (Uysal, 2021:25).

Okul kültürü, kurumdaki kişilerin var olan değerler, normlar, kurallar, idealler ve inançların kurum çalışanlarınca hep birlikte özümsemesi neticesinde kuruma ait anlayış biçiminin olduğu sistemdir. Kurum kültürü, eğitim paydaşlarının hepsinin üzerine alınarak, faaliyetlerin bulunduğu ve sonuca ulaştığı bir kurum benlik algısıdır. Verimli ve pozitif oluşturulan okul kültürü etkisi altındaki öğrencilerin, okullara bağlılığının güçlenmesine, yönetim ve öğretmenlerine inançlarının artmasına ve dolaylı olarak da öğrenci ve okul başarısının artmasına sebep olmaktadır. Etki gücü fazla olan okul kültürü zamanla değişime uğramaktadır. Yenilenme ve gelişmeye bağlı olarak, pozitif yönde ve artıları çoğalarak bu değişim sağlanmaktadır (Ayık & Şayir, 2013:381). Okulların öğrenen örgüt yapısına sahip olabilmesi için örgütsel öğrenme özelliğine vakıf olmalıdır. Bu vasıftaki okullardaki tüm eğitim paydaşları değişim ve gelişimden sorumlu olmuş gruplar olarak kurumun hareketli yapısı, kurumun hedefleri olan öğrencinin bilgiyi öğrenmesi, analizi, kullanması ve toplumsal etkileşimin ortaya çıkması şeklinde tezahür etmektedir (Doğan & Yiğit, 2015:320). Okullarda örgütsel öğrenme etkinliklerinde iki önemli unsur bulunmaktadır. İlki kurumlardaki eğitim-öğretim hizmetini oluşturan *öğretmenlerdir*. Öğretmenler, kurumda etkili ve verimli öğrenme ortamı oluşumunda kilit rol oynamaktadır. Diğeri ise, *okul yönetim ve karar verme sürecidir*. Okul yöneticileri inceleme ve karar verme görevini kullanarak okulu daha iyi seviyelere çıkarabilmektedir (Kış, 2019:7).

Öğrenen Okul

Öğrenen okul, tüm yönleriyle değişime ve gelişime açık eğitim kurumlarıdır. Tüm paydaşlarıyla kurum başarısını destekleme ve kurum içindeki işbirliği-işbölümüyle hedeflenen amacı tam verimli ve kaliteli bir şekilde ortaya çıkarmak genel gayedir. Klasik eğitim kurumlarındaki gibi ezberle yönelik bir eğitim anlayışında olmayan, yeniliklerle kendini tazeleyen, işbirlikli örgüt kültürüyle öğrenmeyi öğreten bir sistem anlayışına sahiptir (Baştuğ, 2022:29). Beraber öğrenmek, birbirinden ilham alarak öğrenmek eğitimde yeni anlayışların doğmasına sebep olmuştur. Öğreten okuldan öğrenen okula şeklindedir. Eğitim yuvalarının gelişimlere ayak uydurarak öğrenen örgüt özelliğini kazanması, kurumların etkili ve verimli olmasında öğretmenlerin iş gören olarak mesleki gelişimleri sağlamasında eğitim kurumlarının çok yönlü bir şekilde denetlenmesi de önemlidir. Öğretimsel denetimde kurum değere ve hedeflerinin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için yapılan faaliyetler olarak nitelendirilmektedir (Esen, 2021:13).

21.yüzyıl bilgi çağında çok fazla verinin yer aldığı bu zamanda doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmada sürekli araştırma yaparak yaşam boyu öğrenmenin gerçekleşmesi ile birlikte “Öğrenen Okullar” çağımızın bir zorunluluğu haline gelmiştir. Öğrenen okullarda “*tüm çocuklar öğrenme faaliyetinde başarılı olabilir*” anlayışı hâkimdir. Öğrenmenin başarılı olabilmesinde çevre koşullarının elverişli hale getirilmesi de önemlidir. Ayrıca “*tüm çocuklar bütün durumlarıyla değerlidir*” görüşüyle öğrencileri koşulsuz kabul ederek öğrenme ortamı verimli hale getirilmektedir. Öğrenciler arasında herhangi bir ayırım yapılmamaktadır (Uysal, 2021:1). Okulun faaliyet hedefi, eğitim öğretim olduğu için bu kurumun diğer kurumlardan daha fazla öğrenen örgüt özelliği taşıması gerekmektedir. Bu tip okullar, farklılıkları fırsat olarak görmelidir. Bireysel farklılıklara hoşgörü politikasıyla yaklaşmalı ve bu bireysel farklılıkların zenginlik olarak idrak ederek bu çerçevede hareket etmeleri öncelikleri olmalıdır (Doğan vd., 2015:123). Öğrenen okulların temel hedefi gelecek nesiller olan öğrencilerin en etkili şekilde öğrenmesi olduğu, kendini öğrenmeye ve öğretmeye adanmış hizmet kurumları olarak öğrenen örgüt tanımlanmasıyla diğer kurumlardan çok farklı yere sahiptir. Bu bağlamda okulların değişim ve yeniliklerin en hızlı meydana geldiği kurumlar olması, okullardaki eğitim paydaşlarının sürekli kendilerini yenileme ve öğrenmede duraganlığın olmaması, öğrenen okulun etkili ve verimli bir şekilde amaçlarını gerçekleştirmesine yardımcı olmaktadır (Uğur, 2019:2).

Çok boyutlu özelliği olan okulların temel amacı, kültürel değerleri etrafında bireylerin sosyal bir varlık olarak yetişmesini sağlayarak, başarılı bir meslek sahibi olması için gerekli eğitim-öğretim faaliyetlerine sahip olmasına temel oluşturmaktadır. Tüm eğitim paydaşlarının ayrı ayrı çalışmasından ziyade, işbirlikli ve takım ruhu çerçevesinde bireylerin gelişimine özen gösterilmektedir. Öğrenen laboratuvar olarak nitelendirilen öğrenen okullar, eğitim konusundaki tüm değişim ve gelişimlerin yansıtıldığı kurumlardır. Burada başta okul yöneticileri olmak üzere eğitim çalışanlarına çok büyük sorumluluk düşmektedir (Yiğit, 2013:32). Eğitim, toplumsal yeniliklerden etkilenerek

değişimleri meydana getirir ve bu değişimleri de tekrar var olduğu yapının yenileşmesi ve olumlu yönde değişmesi için kullanılmaktadır. Bu sirkülasyonda eğitim neferleri olan öğretmenlere büyük rol düşmektedir. Hızlı ve sürekli değişen teknoloji ve bilgi çağında, eğitim kurumları, öğrencileri öğrenme etkinliklerinde yeterli olmak için lazım olan bilgi donanımını barındırması gerekmektedir. Bunun için önce kendi genel kültür, mesleki ve alan bilgisini geliştiren eğitim önderlerinin daha sonra yol göstereceği öğrencileri için etkili ve verimli öğrenme ortamları oluşturmak, yenilikleri takip ederek, aktif öğrenme ortamlarını oluşturarak eğitime fırsat sağlamak önceliğini oluşturmaktadır (Uğurlu vd., 2014:54).

Günümüz yüzyılının modern toplumunda, yaparak-yaşayarak, hayat boyu öğrenmenin temel alındığı eğitim kurumlarında toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilmek için bireysel ve kurumsal bir takım değişiklikler meydana gelmektedir. Bilgi toplumu neticesinde meydana gelen öğrenen okul kavramında, eğitim çalışanlarının ve sistemin sürekli değişim ve gelişim halinde olması gerekmektedir. Toplum taleplerine cevap verebilmek için yenilenen eğitim kurumlarının girdisi ve çıktısı insandır. Burada insanın etkili verimli, bilinçli bir şekilde toplumsallaşmasını sağlamakla birlikte, bireyin kendini en iyi şekilde gerçekleştirmesine temel oluşturmayı amaçlamaktadır. Planlı ve programlı eğitim kurumları olan okullar, bireyin tüm yönleriyle gelişimini sağlayarak toplumsal yönden de kalkınmaya katkıda bulunmaktadır. Okulun üç tür amacı vardır. Bunlar birincisi; “*örgütsel amaç*”, (Bireyi nitelikli bir şekilde yetiştirmek), ikincisi; *yönetsel amaç*”, (Eğitimi ülke genelinde yaygınlaştırmak), üçüncüsü; “*eğitsel amaçtır*”. (Bireyin her yönden, kişisel, sosyal yönden güçlü bir karakter olmasını sağlamaktır) (Sertkaya, 2014:26). Eğitim kurumları olarak, değişim ve gelişime ayak uydururken, ulusal ihtiyaçlar, misyon ve kurum vizyonu çerçevesinde adımlar atmak önemlidir.

Eğitim, insan hayatının her aşamasında kendini göstermektedir ve çok önemlidir. Hızla gelişen ve değişen dünyada, okulda öğrenilen bilgi ve verilen eğitim, bireyleri yetersiz bırakmaktadır. Çünkü okul bilgileri bireyi hem imkân dâhilinde yeterli donanımlı hala getirememektedir. Buna çözüm ise öğreten okul anlayışından çıkarak, öğrenen okul paradigmasının edinilmesi gerekmektedir. Öğrenen kurum ömür boyu devam eden bir serüven anlayışı içermektedir. Öğrenen okul hayatın insan için getirdiği her farklılıklar karşısında bireyin değer ve kültürleri etrafında ilerlemesini sağlayacak bir gelişimi oluşturmaktadır. Öğrenen örgütün sahip olduğu gelişim hızı, dış dünyadaki gelişim hızına ya eşit, ya da bu hızdan fazla olmalıdır. Bu seviye sağlanamazsa öğrenen örgüt gelişimi durur ve gelişim gösteremez (Tuna, 2014:8).

Öğrenen örgütler, gelişime ve yeniliğe açık, değişimin sürekliliği ilkesini benimsemiş, var olmanın bilgi güncellemesi ve bilginin devamlılığını sağlamakla başarılacağına inanan kişilerden oluşan kurumlar olarak, toplumu hep ileriye taşımaktadır. Öğrenen örgütler kapsamındaki öğrenen okullar, tüm paydaşların işbirliği ve bütünlük çerçevesinde kurum öğrenmesinden sorumlu olduğu bir yapıdır. Öğrenen öğretmenler, öğrenen öğrencileri, öğrenen öğrenciler de öğrenen okulun başarı, verim ve kalitesini etkilemektedir. Bu çalışmada öğrenen okulla ilişkin 2003-2023 yılları arasında Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışma kapsamında, belirlenen araştırma soruları aşağıda ifade edilmiştir. Türkiye’de öğrenen okul alanındaki lisansüstü eğitim tezleri;

1. Yıllara göre incelendiğinde nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Yapıldığı üniversitelere göre incelendiğinde nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Araştırma konularına göre incelendiğinde nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Araştırma yöntemlerine göre incelendiğinde nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Araştırma model-desene göre incelendiğinde nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Çalışılan örneklem seçimi, türü ve büyüklüğüne göre incelendiğinde nasıl bir dağılım göstermektedir?
7. Kullanılan veri toplama araçlarına göre incelendiğinde nasıl bir dağılım göstermektedir?
8. Kullanılan veri analizi yöntemlerine göre incelendiğinde nasıl bir dağılım göstermektedir?

YÖNTEM

Öğrenen okul alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, doğal olguları belirleme amacıyla yapılan “doğal araştırma” adıyla da anılmakta olup, araştırmanın kendine özgü görüşlerini içermesinden dolayı “yorumlayıcı araştırma”, bir toplumsal sahada detaylı incelemeden dolayı “alan araştırması” gibi değişik adlarla anılmaktadır. Nitel araştırma da; gözlem, görüşme, doküman analizi yöntemleri yer almaktadır (Baltacı, 2019:369). Bu çalışma, nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi ile gerçekleştirilmiştir. Doküman analizi, çalışmada elde edilen bilgilerin ilk maddadan farklı belgelerin elde edilmesi, bir araya getirilmesi ve incelenerek analizini içeren bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem diğer

araştırma yöntemlerine destek olarak kullanılabilirdiği gibi, tek olarak bir yöntem şeklinde de kullanılmaktadır (Sak vd., 2021:230).

Evren ve Veri Kaynağı

Bu araştırmanın evreni, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi'nde yer alan öğrenen okul konusunda yürütülmüş tezlerden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında incelenmek üzere, öğrenen okul anahtar kelimesi ile yirmi beş lisansüstü teze ulaşılmıştır. Erişim izni bulunan, öğrenen okul konusuna uygun kriterler ışığında yirmi dört tez incelenmek üzere belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi'nde, arama bölümüne “öğrenen okul” anahtar kelimesi yazılarak, aratılmış olup, çıkan yirmi beş konu ile ilgili tezin (24 tanesi incelenmiş, 1 tanesinin araştırma izni yoktur) incelenmesiyle oluşan doküman analizi şeklinde meydana gelmektedir.

Veri Analizi

Bu çalışmada, tezlere ait bulgular analiz edilerek değerlendirilmiştir. Araştırma verilerinin sayısal olarak ifade edilmesi için frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma soruları ışığında analiz edilen lisansüstü eğitim tezlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde Öğrenen Okul konusunda yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin yıllara göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 2: Öğrenen Okul Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans (f)	%
2023	4	16
2022	5	20
2021	2	8
2019	4	16
2016	1	4
2015	1	4
2014	3	12
2013	1	4
2011	1	4
2009	1	4
2007	1	4
2003	1	4
Toplam	25	100

Tablo 2' de yer alan, öğrenen okul alanındaki tezler incelendiğinde, en çok tez çalışmanın 2022 yılında 5 adet (% 20) görülmüştür. Bu yılları 2023 ve 2019 yıllarında yapılan 4 adet tez çalışması (%16) takip etmektedir. 2003, 2007, 2009, 2011, 2013 yıllarında ise öğrenen okul alanıyla ilgili sadece 1 adet tez çalışması yapılmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde Öğrenen Okul lisansüstü tezlerinin üniversitelere bazında dağılımı görülmektedir.

Tablo 3: Öğrenen Okul Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Yüksek Lisans (f)	%
Marmara Üniversitesi	3	13
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	2	8
Atatürk Üniversitesi	2	8
Zirve Üniversitesi	2	8
İnönü Üniversitesi	1	4
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	1	4
Pamukkale Üniversitesi	1	4
Maltepe Üniversitesi	1	4
Gazi Üniversitesi	1	4
Sütçü İmam Üniversitesi	1	4
Kocaeli Üniversitesi	1	4
Van 100.Yıl Üniversitesi	1	4
Bahçeşehir Üniversitesi	1	4
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	4
Toros Üniversitesi	1	4
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	4
Cumhuriyet Üniversitesi	1	4
Yeditepe Üniversitesi	1	4
Dumlupınar Üniversitesi	1	4
Toplam	24	100

Tablo 3 incelendiğinde, öğrenen okul konusunda yapılan tez çalışmalarında en çok çalışmayı Marmara Üniversitesi'nde 3 adet (% 13) şeklinde yapılmıştır. Karamanoğlu Mehmet Bey, Atatürk ve Zirve Üniversiteleri ise 2'şer adet tez çalışmalarıyla (% 8) tabloda yer almaktadır. Diğer üniversitelerin ise 1'er adet (% 4) şeklinde görülmektedir.

Tablo 4: Öğrenen Okul alanında yapılan tez çalışmalarının konularına göre dağılımları görülmektedir.

Konular	Yüksek Lisans (f)	%
Devlet ve özel okul yöneticilerinin öğrenen okul ile ilgili görüşleri	1	4
Lise müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile öğretmenlerin öğrenen okul algısı arasındaki ilişki	1	4
Ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenlerin öğrenen okul algı düzeyleri ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki	1	4
Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan yönetici ve öğretmenlerin öğrenen okul ve takım çalışmasına yönelik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi	1	4
Özel eğitim okulu yöneticilerinin öğretim liderliği davranışları ile öğrenen okul arasındaki ilişki ve bazı değişkenlere göre incelenmesi	1	4
Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin dönüşümcü liderlik davranışları ile öğrenen okul arasındaki ilişkinin incelenmesi	1	4
Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik düzeyleri ile öğrenen okul düzeyleri arasındaki ilişki	1	4
Teknolojik liderliğin öğrenen okula etkisinde öğretmenlerin teknolojik entegrasyon öz yeterliğinin aracılık rolü	1	4
Öğrenen okul ile ilgili özel okul öğretmenlerinin görüşleri üzerine nitel bir çalışma	1	4
Öğretmenlerin öğretimsel denetim ile öğrenen okul algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi	1	4
Öğretmenlerin öğrenen okul algıları ile akademik iyimserlik yaklaşımları arasındaki ilişkinin incelenmesi	1	4
Öğrenen okul ile okul mutluluğu arasındaki ilişki	1	4
Ortaokullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin öğrenen okul algıları ve bu okullardaki öğrencilerin başarıları	1	4
Özel ilköğretim okullarında öğrenen okul ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki	1	4
Temel eğitim öğretmenlerinin öğrenen okulu algılaması	1	4
Sınıf öğretmenlerinin değer yönelimleri ile öğrenen okul algıları arasındaki ilişki	1	4
Öğrenen okul ile ilgili okul yöneticilerinin görüşleri üzerine nitel bir araştırma	1	4
İlköğretim okulları müdürlerinin liderlik davranışlarının öğretmenlerin öğrenen okul algılarına etkisinde müdüre güvenin aracılık etkisi: Şanlıurfa Birecik ilçesi örneği	1	4
Okul ikliminin öğrenen okul ile ilişkisi	1	4
Ortaokul müdürlerinin kültürel liderlik rolünün öğrenen okul düzeyine etkisi	1	4
Bazı değişkenlere göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin bilgi yönetimi tutumları ile öğrenen okul (örgüt) algıları arasındaki ilişki	1	4
Hizmetçi eğitim uygulamalarının öğrenen okula etkisi ile ilgili öğretmen görüşleri	1	4
Öğrenen okul oluşturmada okul müdürlerinin öğrenen liderlik rolü	1	4
Mesleki ve teknik eğitimin öğrenen okul boyutunun analizi: Kütahya merkez ilçe örneği	1	4
Öğrenen okul liderliği	1	4
Toplam	25	100

Tablo 4'e bakıldığında, öğrenen okul konusu farklı bakış açılarıyla, farklı gruplar tarafından ele alınarak çalışma alanı içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 5'te Öğrenen okul konulu lisansüstü tezlerin yöntemlerine göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 5: Öğrenen Okul Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Yöntem	Yüksek Lisans (f)	%
Nitel	5	21
Nicel	19	79
Belirtilmemiş	-	-
Toplam	24	100

Tablo 5 incelendiğinde, öğrenen okul tezlerinin araştırma yöntemlerinden en çok nicel araştırma yöntemi 19 kez (% 79) kullanıldığı, nitel araştırma yönteminin ise 5 kez (% 21) kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 6'da öğrenen okul konulu lisansüstü tezlerinin araştırma modeline/ desenine göre dağılımları sunulmuştur.

Tablo 6: Öğrenen Okul Tezlerinin Araştırma Modeline/Desenine Göre Dağılımı

Model-Desen	Yüksek Lisans (f)	%
Nicel		
Tarama	15	63
İçerik Analizi	1	4
Betimsel	1	4
Tarama- Betimsel	2	8
Nitel		
Durum Çalışması	1	4
İçerik Analizi	2	8
Kaynak Tarama	2	8
Toplam	24	100

Tablo 6'da yer alan tez çalışmasında kullanılan araştırma modellerine göre, en çok nicel araştırma yöntemi, tarama modeli (15 adet) kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden ise içerik analizi ve kaynak tarama 2'şer kez kullanılmıştır.

Tablo 7'de öğrenen okul konusunda yapılan lisansüstü tezlerinin örneklem ve çalışma gruplarına göre dağılımları sunulmuştur.

Tablo 7: Öğrenen Okul Tezlerinin Örneklem ve Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

Örneklem Çalışma Gurubu	Yüksek Lisans (f)	%
Yönetici	245	4
Öğretmen	5.827	96
Toplam	6.072	100

Tablo 7' ye bakıldığında en fazla öğretmen grubuyla (5827) çalışıldığını, yönetici grubuyla ise (245) daha az çalışıldığı görülmektedir.

Tablo 8'de öğrenen okulu konulu lisansüstü eğitim tezlerinin veri toplama araçlarına göre dağılımları sunulmuştur.

Tablo 8: Öğrenen Okul Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Aracı	Yüksek Lisans (f)	%
Anket	9	38
Ölçek Formu	6	25
Görüşme Formu	3	13
Ölçek+Görüşme	5	21
Belirtilmemiş	1	4
Toplam	24	100

Tablo 8'de, öğrenen okul tez çalışmalarında veri toplama araçlarından en çok anket 9 kez (% 38) tercih edilmiştir. Anketi, ölçek formu 6 kez (% 25) kullanılarak takip etmektedir. Tabloda ölçek formu ve görüşmenin birlikte yapılma sayısı 5 (% 21) olarak verilmiştir.

Tablo 9'da öğrenen okul konusunda yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin veri analizi yöntemlerine göre dağılımları sunulmuştur.

Tablo 9: Öğrenen Okul Tezlerinin Veri Analizi Yöntemlerine Göre Dağılımı

Veri Analizi	Yüksek Lisans (f)	%
İçerik Analizi	3	9
Lisrel Programları	2	6
Betimsel Analizi	1	3
SPSS Program	13	38
Korelasyon Analizi	4	12
Parametrik Testler	3	9
İstatistik Programları	5	15
Diğer Programlar	3	9
Toplam	34	100

Tablo 9'a bakıldığında, öğrenen okul tezlerinde veri analizi yöntemlerinden en çok SPSS Programları (13) kullanıldığı, ikinci sırada İstatistik Programları (5), üçüncü sırada Korelasyon Analizi kullanılmış olup, en az ise Betimsel Analiz kullanıldığı görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada araştırma soruları kapsamında; 2003-2023 yılları arasında öğrenen okul konusunda lisansüstü tezler incelenmiştir. Araştırmada öğrenen okul kapsamında, yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımına bakıldığında, 2003-2013 yılları arasında bu konu çalışmalarının az olduğu, ancak 2014-2023 yılları arasında ise konu yoğunluğunun arttığı ama arada birkaç yıl azalmanın olduğu görülmektedir. Öğrenen okullarla ilgili çalışmaların son yıllarda artışından bu konuya ilginin arttığı ve eğitim sistemi açısından öğrenen okul anlayışının, gelişen teknolojiler ve bilgi yoğunluğu ile birlikte tüm kurum ve örgütlerde en iyi şekilde uygulanması ve yaşam felsefesi haline getirilmesinin başarı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrenen okullar çevreye ve değişime uyum yeteneği gelişmiş paydaşlardan oluşmakta, bu kurumlarda bireyler dinamik bir yapıya sahip olmakla birlikte araştıran, sorgulayan, risk alan karakterleri ile birlikte kurum verimliliğini artırmaktadırlar (Korkmaz, 2008:76). Farklı üniversiteler farklı yıllarda öğrenen okulu farklı başlıklarla araştırma konusu yapmışlardır. Yapılan araştırmalarda tezlerde kullanılan araştırma yöntemlerinde çoğunlukla nicel yöntem, az sayıda da nitel yöntem kullanılmıştır. Nicel yöntemlerden ise en çok tarama modeli kullanılmıştır. Nicel araştırma yönteminde ise, neden sonuç ilişkisini içeren bilgiyi meydana getirmek önemlidir. Nesnel ve genellenebilir bilgi elde etmek istenmektedir (Türmüklü, 2001:8). Nicel araştırma yöntemlerinden en çok da tarama modeli; iki farklı bilgi arasındaki ilişkiyi açıklamakta ve etkisini, özelliklerini belirtmekte tarama (ilişkisel) modeli tercih edilmektedir. İki değişken arasındaki ilişkinin, bağın varlığını ve derecesini göstermek amaçlıdır (Bekman, 2022:250). Ayrıca yapılan lisansüstü çalışmalarda örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme ile tesadüfî örnekleme yöntemlerinin sayılarının birbirine yakın olduğu, basit seçkisiz yöntemin biraz daha az kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

Yapılan tez çalışmasında çalışma gurubu, genelde öğretmenlerden oluşmakta olup çok az kişi yönetici gurubunda yer almaktadır. Veri toplama araçlarına bakıldığında, lisansüstü tez çalışmalarında veri toplama araçlarından en çok anket, görüşme formu ve ölçeklerden faydalanılmıştır. Çoğunluk ölçek ve görüşme formundan oluşmakta az miktarda ise anket çalışmasından faydalanılmıştır Burada araştırmacılar amaçlarına hizmet eden veri toplama araçlarını kullanmıştır. Toplanan verilerin analizlerinde çeşitli programlama paketlerinden faydalanılmıştır. İstatistik analiz programları, parametrik testler, SPSS ve Lisrel programları kullanılan analiz teknik çalışmalarını içermektedir. Sonuç olarak yapılan bu çalışmada, öğrenen okulla ilgili lisansüstü tezler çeşitli kriterlere göre incelenmiştir. Geniş bir perspektiften ele alınan öğrenen okulla ilgili yönelimleri göstermek ve bu konuyla ilgili yapılacak yeni araştırmalara fikir vermesi açısından araştırmanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

Öneriler

Bu çalışma kapsamında araştırmacılara bazı önerilerde bulunulabilir. Lisansüstü programlarda, nitel araştırmalara dönük çalışmalara daha fazla yoğunluk verilebilir. Öğrenen okul konusunda lisansüstü tezlerin sayısı ve çalışmaların az olmakla birlikte daha fazla ve önemsenerek yeni çalışmalara ağırlık verilebilir. Doktora kademesinde çalışmaların artırılmasıyla da kalitenin yükseltilmesinde faydalı olabilir. Bu ve benzeri konularda daha yaratıcı çalışmalar ortaya konması diğer araştırmacılara güzel kaynaklar olarak yerini alabilir. Öğrenen okul konusu önemli bir konu olduğu için bu alanda çalışmaların genişletilerek devam edileceği düşünülmektedir. Yapılacak araştırma ya da içerik analizleri sürecinde, başarılı ilerleyebilmek için başlangıçta planlamanın iyi yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Acar, Y. (2022). "Teknolojik Liderliğin Öğrenen Okula Etkisinde Öğretmenlerin Teknolojik Entegrasyon Öz Yeterliliğinin Aracılık Rolü", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Ayık, A. & Şayir, G. (2015). "Öğretmen Algılarına Göre Öğrenme Organizasyonu İle Okul Kültürü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 1. İlköğretim Çevrimiçi", 14(2):379-394.
- Baltacı, A. (2019). "Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?", Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2):368-388.
- Banoğlu, K., & Peker, S. (2012). "Öğrenen Örgüt Olma Yolunda İlköğretim Okul Yöneticilerinin Algı Durumu", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-Hacettepe University Journal Of Education, 43:71-82.
- Başar, P. (2022). "Örgütsel Öğrenmenin Örgütsel Performans Üzerindeki Etkisi", İşletme Araştırmaları Dergisi, 14(1):621-634.
- Baştuğ, B. (2022). "Özel Eğitim Okulu Yöneticilerinin Öğretim Liderliği Davranışları İle Öğrenen Okul Arasındaki İlişki Ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Batır, S. (2022). "Öğretmen Algılarına Göre Okul Yöneticilerinin Dönüşümcü Liderlik Davranışları İle Öğrenen Okul Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Bayrak, N. (2004). "İlköğretim Okul Yöneticilerinin Liderlik Özellikleri", (Doctoral Dissertation, Anadolu University, (Turkey)).
- Bekman, M. (2022). "Halkla İlişkiler Uygulamalarında Nicel Araştırma Yöntemi: İlişkisel Tarama Modeli", Meriç Uluslararası Sosyal Ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 6(16):238-258.
- Bozkaya, A. (2023). "Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğretmenlerin Öğrenen Okul Algı Düzeyleri İle Örgütsel Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki", Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Boztepe, C. (2007). "Mesleki Ve Teknik Eğitimin Öğrenen Okul Boyutunun Analizi: Kütahya Merkez İlçe Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Çetin, M., & Subaş, A. (2014). "Öğrenen Okul Ölçeği'nin Geliştirilmesi Ve Öğretmenlerinin Öğrenen Okula İlişkin Algılarının İncelenmesi", Erzincan University Journal Of Education Faculty, 16(1).
- Demirci, Z. N. (2023). "Lise Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları İle Öğretmenlerin Öğrenen Okul Algısı Arasındaki İlişki", Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Niğde.
- Demirel, Y., & Tohum, E. U. (2018). "Örgütsel Öğrenmenin Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkisi", Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(2):277-295.
- Doğan, S., Uğurlu, C. T., Topçu, İ., & Yiğit, Y. (2015). "Farklılıkların Yönetimi İle Öğrenen Okul Arasındaki İlişkinin Öğretmen Algılarına Göre İncelenmesi", Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(2):121-140.
- Doğan, S., & Yiğit, Y. (2014). "Öğreten Okulların Tamamlayıcısı: Öğrenen Okullar", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14(53):318-336.
- Ensari, H. (1998). "Öğrenen Organizasyon Olarak Okul", Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 10(10):97-111.
- Ertürk, R. (2022). "Öğretmen Algılarına Göre Okul Yöneticilerinin Öğrenme Merkezli Liderlik Davranışları İle Öğrenen Okul Arasındaki İlişki", E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 13(1):161-182.
- Esen, E. (2021). "Öğretmenlerin Öğretimsel Denetim İle Öğrenen Okul Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Geyik, S. U. (2023). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Yönetici Ve Öğretmenlerin Öğrenen Okul Ve Takım Çalışmasına Yönelik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Güllüoğlu, K. (2022). "Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Düzeyleri İle Öğrenen Okul Düzeyleri Arasındaki İlişki", Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Gürfidan, R. (2014). "Okul İkliminin Öğrenen Okul İle İlişkisi", Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Gaziantep.
- Kara, Ş. (2019). "Özel İlköğretim Okullarında Öğrenen Okul Ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki", Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Kırıkçı, S. (2019). "Temel Eğitim Öğretmenlerinin Öğrenen Okulu Algılaması", Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

- Kış, A. (2009). "Öğrenen Okul Oluşturmada Okul Müdürlerinin Öğrenen Liderlik Rolü", Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Kızıoğlu, A. (2023). "Devlet Ve Özel Okul Yöneticilerinin Öğrenen Okul İle İlgili Görüşleri", Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Korkmaz, M. (2008). "Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle Öğrenen Örgüt Özellikleri Arasındaki İlişki Üzerine Nicel Bir Araştırma. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi", 53(53):75-98.
- Kösterelioğlu, İ., & Kösterelioğlu, M. (2008). "Okul Temelli Mesleki Gelişim Çalışmalarının Okullarda Öğrenen Örgüt Kültürü Oluşturmaya Katkısı", Saü Fen Edebiyat Dergisi, (2008-I):243-255.
- Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö., & Nas, E. (2021). "Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi", Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 4(1):227-256.
- Samancı, O., & Ocakçı, E. (2017). "Hayat Boyu Öğrenme", Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(24):711-722.
- Sertkaya, H. (2014). "İlköğretim Okulları Müdürlerinin Liderlik Davranışlarının Öğretmenlerin Öğrenen Okul Algılarına Etkisinde Müdüre Güvenin Aracılık Etkisi: Şanlıurfa Birecik İlçesi Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Gaziantep.
- Tan, F. Z. (2014). "Öğrenme, Örgütlerde Öğrenme, Öğrenen Organizasyonlar Terimlerinin Tanımı Ve Kavramsal Ayırım", Business & Management Studies: An International Journal, 2(2):188-217.
- Tuna, M. R. (2014). "Ortaokul Müdürlerinin Kültürel Liderlik Rolünün Öğrenen Okul Düzeyine Etkisi (İstanbul - Beykoz Örneği)", Yüksek Lisans Tezi, Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Türnüklü, A. (2001). "Eğitim Bilim Alanında Aynı Araştırma Sorusunu Yanıtlamak İçin Farklı Araştırma Tekniklerinin Birlikte Kullanılması", Eğitim Ve Bilim, 26(120).
- Uğur, S. (2019). "Öğrenen Okul İle Okul Mutluluğu Arasındaki İlişki", Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Uğurlu, C. T., Doğan, S., & Yiğit, Y. (2014). "Öğrenen Okul Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 12(1):56-66.
- Uysal, E. (2021). "Öğretmenlerin Öğrenen Okul Algıları İle Akademik İyimserlik Yaklaşımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Yiğit, Y. (2013). "Bazı Değişkenlere Göre Okul Yöneticileri Ve Öğretmenlerin Bilgi Yönetimi Tutumları İle Öğrenen Okul (Örgüt) Algıları Arasındaki İlişki", Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.